

CARMEN LĂCĂTUȘU

**UTILIZAREA INFORMAȚIEI OFERITE
DE SITUAȚIILE FINANCIARE
ÎN PROCESUL DECIZIONAL**

ABORDĂRI CONCEPTUALE ȘI APLICATIVE

**Editura Universității de Vest
Timișoara, 2019**

CUPRINS

GLOSAR.....	7
LISTA FIGURILOR	9
LISTA TABELELOR.....	9
LISTA GRAFICELOR.....	10
INTRODUCERE	13

CAPITOLUL 1. SITUAȚIILE FINANCIARE ȘI UTILITATEA LOR

ÎN PROCESUL DECIZIONAL.....	19
1.1. Situațiile financiare – documente de sinteză și raportare financiar-contabilă.....	19
1.2. Comparabilitatea situațiilor financiare întocmite în conformitate cu IFRS	26
1.3. Utilizatorii informației financiar-contabile	29
1.3.1. Informarea utilizatorilor interni	29
1.3.2. Utilizatorii externi și nevoile lor de informare	31
1.4. Asimetria informațională și bugetarea, instrument de atenuare a inegalității informaționale.....	42
1.5. Informațiile nefinanciare și guvernanta corporativă	51
1.6. Sisteme de management ale performanței economico-financiare.....	58
1.7. Stiluri manageriale în procesul decizional.....	62
CONCLUZII PRELIMINARE	67

CAPITOLUL 2. METODE DE VALORIFICARE A INFORMAȚIEI CONTABILE

ÎN PROCESUL DECIZIONAL.....	69
2.1. Tehnologia informației și noile teorii psihologice în slujba procesului decizional financiar-contabil.....	70
2.2. Procesul de luare a deciziei manageriale pe baza informației economico-financiare.....	82
2.3. Etape de reproiectare a sistemului decizional al organizației	84
CONCLUZII PRELIMINARE	87

CAPITOLUL 3. DIAGNOSTICUL, INSTRUMENT DE VALORIFICARE A INFORMAȚIEI FINANCIAR-CONTABILE ÎN PROCESUL

DECIZIONAL	89
3.1. Diagnosticul organizațional funcțional.....	89
3.2. Semnificația și importanța diagnosticului economico-financiar	94

3.3. Obiectivele diagnosticului economico-financiar.....	99
3.4. Locul diagnosticării în management.....	101
3.5. Metode și instrumente utilizate în diagnosticul economico-financiar	103
3.6. Relevanța indicatorilor financiari în procesul de diagnosticare.....	117
3.7. Metode de diagnosticare pentru predicția și prevenirea eșecului în afaceri.....	119
CONCLUZII PRELIMINARE	128
 CAPITOLUL 4. VALORIFICAREA INFORMAȚIEI CONTABILE ÎN PROCESUL DECIZIONAL LA NIVEL MICROECONOMIC.....	
4.1. Analiza preliminară.....	129
4.2. Definirea problemei	130
4.3. Planificarea organizării studiului de piață.....	130
4.4. Culegerea datelor	131
4.5. Analiza datelor și interpretarea rezultatelor	131
CONCLUZII PRELIMINARE	151
 CAPITOLUL 5. CERCETARE EMPIRICĂ PRIVIND IMPACTUL UTILIZĂRII UNOR SISTEME DE RAPORTARE FINANCIARĂ DIFERITE ASUPRA PROCESULUI DECIZIONAL.....	
5.1. Relevanța și scopul analizei comparative a poziției și performanței financiare sub incidența cadrelor de raportare OMFP 1802/2014, respectiv IFRS.....	152
5.2. Analiza comparativă a poziției și a performanțelor financiare ale societății Alfa SRL	168
5.2.1. Analiza comparativă a poziției financiare	168
5.2.2 Analiza comparativă a performanțelor financiare	197
CONCLUZII PRELIMINARE	208
 CONCLUZII, CONTRIBUȚII PROPRII, LIMITE ȘI DIRECȚII DE CERCETARE VIITOARE.....	
BIBLIOGRAFIE.....	215
ANEXE	223

CAPITOLUL 1. SITUAȚIILE FINANCIARE ȘI UTILITATEA LOR ÎN PROCESUL DECIZIONAL

În vederea îndeplinirii obiectivelor cercetării, această secțiune reprezintă primul pas în direcția propunerii de elemente noi a fi incluse în situațiile financiare, ca bază a procesului decizional.

Secțiunea de față fundamentează decizia de a aborda la nivelul lucrării de față un mix de teme economice din sfera contabilității (informația financiar-contabilă, sisteme de colectare a informației financiare, sisteme și standarde de raportare financiară) și din sfera managementului (sisteme de măsurare a performanței, utilizatorii situațiilor financiare, importanța informațiilor nefinanciare în procesul decizional). Pentru a putea, însă, iniția temele abordate, este necesară stabilirea cadrului general al dezbaterii pe tema utilității situațiilor financiare în procesul decizional, prin introducerea conceptului de „situații financiare”.

1.1. Situațiile financiare – documente de sinteză și raportare financiar-contabilă

În condițiile actuale ale globalizării, informația financiar-contabilă are un rol definitoriu în dezvoltarea durabilă a unei companii. Dezvoltarea durabilă constă în acțiunile întreprinse de companii pentru a îndeplini nevoile generației prezente, fără însă a compromite abilitatea generațiilor viitoare de a a-și îndeplini nevoile. Această definiție evidențiază două concepte: conceptul de nevoi și ideea de limitare impusă de acțiunile întreprinse de organizații asupra mediului, riscând ca acesta să nu mai poată răspunde cerințelor actuale și viitoare ale populației, în termeni de resurse.

Cea mai importantă informație financiară necesară în procesul de decizie este generată de contabilitate.

Contabilitatea sprijină managementul, asigurându-i eficiență. În esență, aceasta colectează, procesează și sintetizează „datele brute, neprelucrate” și le transformă în informații adecvate pentru procesul decizional.

Procesul contabil conține mai multe etape. Este un proces în care datele sunt convertite în informații. Cea mai semnificativă parte a contabilității (evidența contabilă), presupune prelucrarea datelor pe parcursul mai multor etape.

Procesul contabil vizează, în primul rând, contabilitatea financiară al cărei produs îl reprezintă situațiile financiare. Cu toate acestea, din perspectiva utilizatorului distingem următoarele tipuri de contabilitate: contabilitate financiară, contabilitatea costurilor și contabilitatea managerială. Contabilitatea de gestiune și contabilitatea managerială asigură informații utilizatorilor interni, în timp ce contabilitatea financiară asigură informații sintetizate utilizatorilor externi. Cu toate acestea, contabilitatea financiară se adresează și utilizatorilor interni. În ce măsură, vom demonstra în secțiunea de concluzii ale cercetării.

Trecerea timpului a creionat un drum accentuat către o informație din ce în ce mai puternică. Dar cum perfecțiunea este doar un deziderat greu de atins, nici informația contabilă nu putea face excepție. Thomas R. Robinson (2008) prezintă în lucrarea *International Financial Statement Analysis* constrângerile privind informațiile oferite de situațiile financiare:

- necesitatea de a avea *caracteristicile dorite*: spre exemplu, pentru a fi relevantă, informația trebuie să fie furnizată la timp. Aceasta presupune un timp considerabil pentru a obține asigurarea că informația este lipsită de erori;
- *costul furnizării*: beneficiile generate de informație trebuie să depășească costul furnizării ei;
- *omisiuni* ale situațiilor financiare: situațiile financiare omit informații necuantificabile (creativitatea, inovația, competența forței de muncă a unei companii nu sunt prezentate direct în situațiile financiare).

Aceste constrângeri sunt generate de o serie de obstacole, dintre care putem aminti:

- ***conflictul*** existent uneori între caracteristicile solicitate informației contabile de către diversele categorii de utilizatori din întreaga lume;
- ***difficultăți în selectarea informațiilor*** considerate semnificative și relevante de către diversele categorii de utilizatori la nivel internațional;
- ***difficultăți în evaluarea „beneficiului”*** ce va fi generat de informația în cauză;
- ***noutățile frecvente*** ce apar în lumea raportărilor financiare, care au efecte negative asupra comparabilității informațiilor prezentate la nivel internațional (Cotlet D., Megan O., 2007).

Cu toate obstacolele enunțate mai sus, informația contabilă se dovedește a fi credibilă comparativ cu alte surse de informare. Utilizatorii, prin presiunea exercitată, determină alinierea la norme sau standarde contabile internaționale, general acceptate.

La nivel internațional se impune în continuare un proces de armonizare contabilă pentru determinarea unui cadru de referință având drept scopuri fundamentale:

- *informarea unitară* a utilizatorilor situațiilor financiare, privind companiile;
- valorificarea informațiilor contabile de către utilizatorii externi surselor de proveniență a informațiilor, cu privire la *comparabilitatea în spațiu și timp a acestora*;
- contribuția la o *alocare mai bună a resurselor financiare* disponibile, de către fiecare țară.

Comparabilitatea situațiilor financiare întocmite de companiile din întreaga lume constituie o preocupare a Consiliului pentru Standardele Internaționale de Contabilitate (IASB). Fiecare țară are propriul set de reglementări contabile care guvernează raportările financiare ale întreprinderilor ce operează pe teritoriul său. Acest lucru conduce la o diversitate a politicilor aplicate în întocmirea situațiilor financiare.

Această diversitate se regăsește în tipul și structura situațiilor financiare, elementele prezentate în situațiile financiare ori tehnicile utilizate pentru evaluarea elementelor incluse în raportările financiare. Când analizăm situații financiare întocmite sub diferite cadre de referință, este necesară reconcilierea elementelor și prezentarea diferențelor semnificative între bazele de raportare. Spre exemplu, SEC (Securities and Exchange Commission) solicită actualmente reconcilierea pentru emitenții străini care nu întocmesc situații financiare în concordanță cu US GAAP (US General Accounting Accepted Principles – „Principii contabile general acceptate în Statele Unite ale Americii”). UE solicită reconcilieri pentru companiile care activează pe piețele europene, care nu întocmesc situații financiare utilizând IFRS. Asemenea reconcilieri pot revela informații adiționale referitoare la mai multe componente ale situațiilor financiare al căror tratament presupune judecată profesională și pot avea implicații importante în ceea ce privește evaluarea. În acest context, câteva studii și-au focusat atenția asupra unei comparații a principiilor contabile general acceptate în Germania și cele din SUA sau IAS, întrucât reprezintă abordări diferite privind raportarea financiară. Analiztii și organismele de reglementare au argumentat că situațiile financiare întocmite după „modelul acționarului” („shareholder model”), precum US GAAP sau IAS au furnizat informații mai bune decât informațiile financiare întocmite după „modelul părților interesate” („stakeholders model”), precum principiile contabile general acceptate din Germania (German GAAP), datorită unor cauze cum ar fi: factorii instituționali, reglementările impuse de mediul în care activează entitatea, cadrul legal (Palea V., 2006).

Reglementarea și dereglementarea în situațiile financiare vizează aspecte referitoare la principalele componente ale situațiilor financiare din diverse sisteme de contabilitate. La nivel internațional există două concepții, cea

adoptată de Directiva 2013/34/UE a situațiilor financiare reglementate care se bazează pe conceptul de maxim de informații (are ca principal instrument planul contabil și prevede modele standard care prezintă formatul situațiilor financiare) și cea adoptată de standardele internaționale de contabilitate a situațiilor financiare dereglementate bazate pe concepția de minim de informații (fără reglementarea unei forme standard privind elementele situațiilor financiare, având ca principal instrument cadrul contabil conceptual). Sistemul contabil al fiecărei țări este rezultatul unui proces complex definit de-a lungul timpului pe măsură ce practicile și regulile contabile se dezvoltă, din interacțiunea celor care pregătesc situațiile financiare cu utilizatorii acestora. Fiecare sistem financiar de raportare al unei țări a fost modelat de mediul în care acționează, economia și societatea în care funcționează.

Potrivit lui P. Kimmel, D. Kieso și J. Weygandt (2011), multitudinea nevoilor informaționale ale diverșilor utilizatori de informație contabilă a condus la necesitatea prezentării informației astfel încât:

- să satisfacă nevoile de informare ale **utilizatorilor externi** (investitori, creditori, autorități legale, clienți, organizații sindicale);
- să satisfacă nevoile de informare ale **utilizatorilor interni** (utilizatorii interni ai informației contabile sunt managerii, care planifică, organizează și conduc o afacere-manageri marketing, supervizori producție, directori financiari, manageri generali).

IASB a identificat obiectivele majore ale raportării financiare, care pot fi summarize astfel (Woelfel Ch., 1994):

1. Raportarea financiară trebuie să ofere *informații utile* investitorilor prezenți și potențiali, creditorilor și altor utilizatori pentru a efectua investiții, pentru a lua decizii (constrângeri în furnizarea informațiilor financiare utile: materialitatea și costul) (Kimmel P., Kieso D., Weygandt J., 2011). Informația trebuie să fie înțeleasă de cei interesați de activitatea economică a companiei, care doresc să studieze informația cu o diligență rezonabilă.

2. Raportarea financiară trebuie să furnizeze *informații cu scopul de a ajuta diverși utilizatori în a evalua valoarea, timpul și incertitudinea privind încasările previzionate de numerar din dividende sau dobândă, încasările din vânzări*.

3. Raportarea financiară trebuie să furnizeze *informații privind resursele economice ale entității și efectele tranzacțiilor, evenimentelor, circumstanțelor asupra resurselor*.

Dacă forma și conținutul situațiilor financiare sunt supuse normelor contabile naționale și internaționale, asigurând un limbaj contabil internațional pentru lumea afacerilor, inclusiv satisfacerea necesităților proprii de informații

financiare și economice suplimentare ale managerilor, conducerea entității poate stabili forma, conținutul și frecvența acestora, acesta nefiind un obiect al normalizării. Un set complet de situații financiare include (potrivit IASB, *Prezentarea situațiilor financiare*, 2010):

- a) situația poziției financiare la finele perioadei;
- b) situația rezultatului global al perioadei;
- c) situația modificărilor capitalurilor proprii pe perioada analizată;
- d) situația fluxurilor de numerar;
- e) notele la situațiile financiare, sumarizând politicile contabile semnificative și alte informații de interes;
- f) situația poziției financiare de la începutul primei perioade comparative, în situația în care compania aplică retroactiv o politică contabilă, reclasifică elemente din situațiile financiare sau efectuează o retratare retroactivă a elementelor din situațiile financiare.

În România, prezentarea situațiilor financiare intră sub incidența prevederilor Ordinului Ministrului Finanțelor Publice numărul 1802 din 2014, cu intrare în vigoare începând cu 1 ianuarie 2015. OMFP 1802/2014 aduce schimbări majore în sensul alinierii la Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), prin introducerea unor tratamente care modifică radical precedentele reglementări OMFP 3055/2009, OMFP 1752/2005, OMFP 94/2001, datorită intrării în vigoare a Directivei 2013/34/UE.

Situațiile financiare trebuie să furnizeze o imagine realistă și obiectivă a stării unei companii, susținută de auditul financiar care oferă asigurarea că informațiile prezentate sunt suficient de precise pentru a reflecta imaginea fidelă a realității. În contextul considerării situațiilor financiare drept funcțiune pentru procesul decizional, este important de subliniat că diferiții utilizatori trebuie să știe cum să „interpreteze” situațiile financiare. „Interpretarea” conținutului situațiilor financiare oferă instrumente și proceduri de analiză pentru înțelegerea companiei. Un proces de management bine stabilit pe baza situațiilor financiare și a informațiilor financiare este una dintre cele mai importante prezumții pentru bunul mers al unei firme.

Procesul decizional se realizează pe baza informațiilor financiare și nefinanciare. Globalizarea desemnează o intensificare a relațiilor economice, politice, sociale și culturale peste granițele naționale. Între dorințele informaționale ale diverșilor utilizatori externi, care doresc să obțină mai multe informații și conducătorii întreprinderilor nedispuși să publice decât în mică măsură aceste informații apar conflicte inevitabile. Cei care au rolul de a concilia conflictele între producătorii de informații și utilizatorii acestora, sunt pe de o parte organele

legislative ale statului și organisme de specialitate care asigură cadrul normativ și organele de control, iar pe de altă parte profesia contabilă liberală – cenzorii, auditorii financiari – prin intermediul cărora se validează datele din situațiile financiare.

Contabilitatea financiară este destinată din ce în ce mai mult celor care finanțează întreprinderea și de aceea se utilizează cel mai adesea denumirea de contabilitate financiară în loc de contabilitate generală. Actualmente contabilitatea financiară este dominată de următoarele tendințe:

- accentuarea standardizării la nivel național, regional și internațional;
- perfecționarea tehnicilor legate de consolidarea conturilor;
- dezvoltarea unor concepte care iau în considerare mediul economico-social și natural (contabilitatea „ecologică”, contabilitatea adaptată inflației etc.).

Fără îndoială că terții sunt utilizatorii privilegiați ai informațiilor din situațiile financiare, informații care stau la baza analizelor externe. În același timp nu putem ignora rolul acestor informații pentru analize interne, astfel managerii sunt interesați de poziția financiară, rezultatele și modificările poziției financiare a întreprinderii. Pentru a asigura supraviețuirea și succesul companiei într-un mediu economic competitiv, managerii acordă o atenție sporită profitabilității și lichidității – indicatori ce se determină pe baza datelor din bilanț. Celelalte informații financiare și de gestiune suplimentare pe care le obțin managerii sunt complementare și asigură realizarea procesului de conducere.

Analiza situațiilor financiare este procesul prin care se examinează informații financiare trecute și curente cu scopul de a evalua performanța și de a estima potențiale riscuri viitoare. Analiza situațiilor financiare este utilizată de către investitori, creditori, ofițeri bancari, manageri, agenții guvernamentale, furnizori și alți utilizatori care iau decizii economice privind o companie pe baza informațiilor oferite de situațiile financiare ale acesteia (Woelfel Ch., 1994). Un studiu efectuat de J. Timothy Sale propune o comparație între ratele calculate pe baza informațiilor financiare în companiile din SUA și America Latină. În urma studiului s-a concluzionat că ratele de lichiditate, activitate și acoperire au fost mai mari în cazul companiilor din SUA, în timp ce ratele de profitabilitate au înregistrat valori mai semnificative pentru firmele din America Latină. O analiză de succes, cuprinzătoare, presupune înțelegerea principiilor contabile, a practicilor instituționale și a mediului economic în care activează companiile (Timothy S., 2006).

Multe companii prezintă, pe lângă situațiile financiare, o analiză a managementului care descrie caracteristicile principale ale poziției și performanței financiare a entității, dar și incertitudinile majore cu care se confruntă întreprinderea.

Această analiză cuprinde o descriere a:

➤ *principalelor influențe care determină performanța financiară*, inclusiv descrierea mediului în care activează compania, reacția întreprinderii la modificările intervenite, politica de investiții adoptată, politica de acordarea a dividendelor;

➤ *surselor de finanțare* ale companiei și ratei de îndatorare a capitalului și *resurselor companiei* care nu sunt recunoscute în situația poziției financiare potrivit IFRS (IFRS, 2010, IAS 1 – Prezentarea situațiilor financiare).

Fluxul urmat de informația contabilă este descris în figura 1.

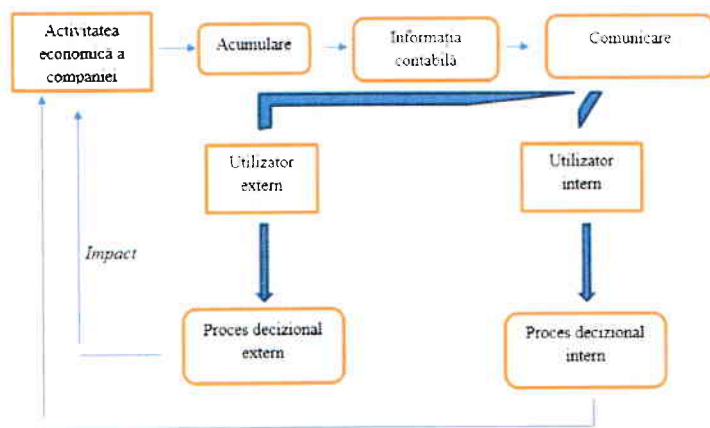

Figura 1: *Informația contabilă: activitate economică și proces decizional*

Sursa: Loren A. Nikolai, John D. Bazley, Jefferson P. Jones, *Intermediate Accounting*, ediția a XI-a, South Western, Cengage Learning, Canada, 2010, p. 6.

În concluzie, situațiile financiare reprezintă o sursă majoră de informare a utilizatorilor, acestea fiind supuse procesului de normalizare la nivel internațional. Această convergență încearcă să elimine distorsiunile generate de prevederile diferitelor cadre de raportare, astfel ca utilizatorii globali să ia cele mai bune decizii pe baza datelor disponibile. Acest proces este unul de durată, România încercând să se alinieze acestei tendințe prin adoptarea OMFP 1802 începând cu anul 2015.

1.2. Comparabilitatea situațiilor financiare întocmite în conformitate cu IFRS

Creșterea comparabilității a fost unul dintre obiectivele principale ale punerii în aplicare a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), în Uniunea Europeană. Cu toate acestea, tradițiile naționale contabile și diferențele culturale continuă să genereze diferențe în aplicarea IFRS (KPMG & von Keitz, 2006). Prin urmare, situațiile financiare IFRS europene ar putea fi mai puțin comparabile decât ar crede utilizatorii acestor situații.

În cele ce urmează analizăm măsura în care auditorii, analiștii și alți utilizatori ai situațiilor financiare europene IFRS cred că situațiile financiare sunt comparabile și ceea ce ei percep a fi cele mai importante zone cu probleme atunci când vine vorba de comparabilitate. Potrivit unui studiu efectuat de Vicky Cole, Joël Branson și Diane Breesch (Vrije Universiteit, Brussels, Belgium) pe un sondaj de 426 persoane, doar 41% dintre respondenți consideră că situațiile financiare europene IFRS sunt comparabile. Respondenții cei mai experimentați cred cel mai puțin în comparabilitatea situațiilor financiare. Per total, 13 zone sunt percepute ca fiind problematice pentru comparabilitatea situațiilor financiare IFRS de cel puțin jumătate dintre respondenți. Cele trei probleme principale care apar în cele mai multe dintre aceste domenii problematice sunt diferențele de interpretare, subiectivitatea și diferențele de prezentare a informațiilor. Cele mai importante cinci arii problematice sunt instrumentele financiare derivate (și hedging-ul), măsurarea valorii juste, deprecierea activelor financiare, judecata profesională și sursele principale de incertitudine referitoare la estimări și la fondul comercial.

Punerea în aplicare a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (denumite în continuare IFRS), în Uniunea Europeană, a avut consecințe importante pentru prezentarea și conținutul situațiilor financiare consolidate ale companiilor europene cotate la bursă, precum și pentru companiile din sectorul public. În locul aplicării directivelor locale, pe baza Directivei 2013/34/UE Europene, toate societățile europene cotate aplică aceleași standarde de contabilitate. Prin urmare, s-ar putea presupune că situațiile financiare europene IFRS sunt comparabile. Creșterea nivelului de comparabilitate a fost unul dintre obiectivele principale ale Comisiei Europene, pentru a contribui la o mai bună funcționare a pieței interne. Studiile au arătat deja că diferențele în aplicarea standardelor IFRS încă mai există din cauza, de exemplu, a interpretărilor diferite care sunt generate de mediile culturale (Nobes, 2006). Comparabilitatea completă, prin urmare, probabil nu va fi atinsă. Utilizatorii situațiilor financiare IFRS europene ar putea avea totuși impresia că aceste situații financiare sunt comparabile. În timp ce literatura de specialitate care se ocupă cu comparabilitatea

situațiilor financiare este în creștere, comparabilitatea „percepută” a fost rareori investigată. Cercetările sugerează că având același set de standarde de contabilitate nu este suficient pentru a întocmi situații financiare comparabile în practică. Beechy (1999) prevede: „Standardele contabile uniforme pot crește comparabilitatea numai dacă factorii care influențează întreprinderile sunt, de asemenea, similari. Companiile din diferite țări au obiective diferite de raportare, diferite moduri de a opera și sunt influențate de diferiți factori economici și politici”. Mai mult decât atât, Roberts (2008) afirmă că: „de fiecare dată când normele contabile permit mai mult de un tratament alternativ pentru același eveniment sau ori de câte ori o regulă de contabilitate necesită utilizarea judecății profesionale, estimări sau prognoze, persoane diferite și diferite companii sunt susceptibile de a produce cifre diferite în mod similar”. În ciuda introducerii IFRS în Uniunea Europeană, comparabilitatea deplină probabil nu va fi niciodată atinsă.

În literatura de specialitate sunt identificați mulți factori care influențează comparabilitatea situațiilor financiare (Radebaugh, 1975; Zysman, 1984; Gray, 1988; Douppnik & Salter, 1995; La Porta și colab., 1998; Nobes & Parker, 2008). Sistemul contabil poate fi influențat de mai multe caracteristici ale țării (Roberts, 2008): sistemul politic și economic, sistemul juridic, sistemul de impozitare, sistemul de finanțare corporativă, profesia contabilă și religia. Țara de origine este încă un factor important, așa cum este arătat de Kvaal și Nobes (2009).

În afară de factorii specifici fiecărei țări, există factori specifici companiei, cum ar fi dimensiunea companiei, intensitatea capitalului, structura de capital, efectul de levier financiar, industria, activitatea internațională, listarea, rentabilitatea și randamentul capitalului propriu (Cooke, 1989; Dumontier & Raffournier, 1998; Murphy, 1999; Street & Bryant, 2000; Glaum & Street, 2003; Cuijpers & Buijink, 2005; Jaafar & McLeay, 2007; Francis și colab., 2008; Aledo și colab., 2009; Holthausen, 2009).

Situațiile financiare pot fi influențate și de stimulentele acordate persoanelor care le întocmesc. Christensen și colab. (2008) constată chiar că stimulentele celor care întocmesc situațiile domină standardele de contabilitate și cadrul instituțional în determinarea calității contabilității. Unii preparatori ar putea dori să arate profituri mari, în scopul de a impresiona piața, în timp ce alții ar putea să dorească să arate profituri mici, în scopul de a crește prețurile sau să reducă dividendele, salariile sau impozitele. Literatura de specialitate privind analiza gestionării veniturilor, oportunistul managerial și contabilitatea creativă este enormă (Watts & Zimmerman, 1990; Burghstahler și colab., 2006; Nobes & Parker, 2010). Studiile recente arată, totuși, că nivelul

oportunismului managerial a scăzut de la introducerea IFRS (Barth, 2008). Numeroase constrângeri și mecanisme de control au fost puse în aplicare pentru a preveni ca alegerile contabile să se facă pe bază de oportunism managerial. Aceste mecanisme de monitorizare și de punere în aplicare rămân, cu toate acestea, naționale (natura și reglementarea auditului și a piețelor bursiere). În țările în care autoritatea de reglementare este mai puternică, companiile ar putea fi mai puțin dispuse să se îndepărteze de la o aplicare strictă a IFRS, spre deosebire de companiile din țările în care autoritatea de reglementare este mai puțin strictă (Zeff, 2007; Nobes & Parker, 2010). Aceste diferențe de aplicare pot fi problematice pentru comparabilitatea situațiilor financiare europene IFRS. Bradshaw și Miller (2008) au arătat deja că armonizarea standardelor de contabilitate poate avea ca rezultat situații financiare mai comparabile, dar o reglementare eficientă este mai importantă în atingerea acestui rezultat.

Considerând aspectele enunțate mai sus, putem concluziona că există încă diferențe în aplicarea IFRS. O serie de studii arată, de asemenea, că IFRS oferă încă multe opțiuni, evidente sau mai puțin evidente. Utilizarea tratamentelor contabile opționale în mod diferit de către companii, poate reduce comparabilitatea situațiilor financiare IFRS. Este evident faptul că punerea în aplicare a standardelor IFRS nu a eliminat necesitatea cercetării în ceea ce privește comparabilitatea situațiilor financiare.

România, ca stat membru al Uniunii Europene, precum și alte state din afara Uniunii Europene (precum Australia, Rusia, Singapore, Africa de Sud), au adoptat IFRS. Toate companiile din Uniunea Europeană cotate la bursele de valori au obligația de a întocmi situații financiare consolidate potrivit prevederilor IFRS. Pentru a fi utilizate în Uniunea Europeană, IFRS trebuie să fie avizate de Comitetul de Reglementare Contabilă (ARC – Accounting Regulatory Committee). Acest comitet cuprinde reprezentanți ai guvernelor statelor membre ale UE și beneficiază de suportul avizat al unui grup de experți cunoscut sub denumirea de EFRAG – European Financial Reporting Advisory Group (Grupul Consultativ European pentru Raportare Financiară). În prezent, peste 100 state permit/impun/au adoptat o politică de convergență la IFRS. IASB (International Accounting Standards Board) a devenit organismul de reglementare a cadrului conceptual contabil la nivel internațional, în timp ce FASB (Financial Accounting Standards Board) reglementează cadrul contabil conceptual american.

Utilizatorii situațiilor financiare au cerințe diferențiate în funcție de poziția pe care o au în raport cu întreprinderea. Fiecare dintre aceștia dorește să beneficieze de informații relevante care să îi ajute în luarea celor mai bune decizii. Situațiile financiare nu doar trebuie să fie întocmite în conformitate cu cadrul legal și conceptual, pentru a oferi o imagine fidelă a realității, dar trebuie să își demonstreze utilitatea în procesul decizional al utilizatorilor săi.